

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v soboto, 4. aprila 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 98.

Po podpisu pogodbe s Čehoslovaško.

Sedaj ko so dvomesečna pogajanja za carinsko-tarifni del trgovske pogodbe v Pragi uspešno zaključena s slovesnim podpisom pogodbe, lahko premostimo v celoti položaj, v katerem se nahajate danes obe prijateljski državi v medsebojnih gospodarskih odnosih. Zadostuje samo par navedb, da bo tudi širši javnosti postalo jasno, zakaj je sklepanje tarifne pogodbe naletelo na toliko težko in na ovire, ki so se zdele začetkom skoro nepremostljive. Predvsem je treba upoštevati dejstvo, da Čehoslovaška še vedno ni odpravila vseh uvoznih dovoljenj in omejitev, da obstoja tam za nekatere predmete še vedno sistem kontingentiranja, česar zunanja trgovina Jugoslavije, ki je popolnoma slobodna, sploh ne pozna. Že v tem tiči ena od prvih težkoč, na katere so zadele pogajanja.

Drugi moment je bil, da izvaja Čehoslovaška deloma iz notranjih-gospodarskih razlogov, deloma iz zunanje-političnih razlogov, sledeč primerom okoliških držav, agrarno-zaščitno politiko in želi svoje že itak intenzivno razvito gospodarstvo stopnjevati do te mere, da bi se čimbolj osamosvojilo od inozemstva. V zvezi s tem stremljenjem so bili na Češkem izdani razni zakoni o pospeševanju poljedelske proizvodnje, v katerih so bile določene minimalne carine za žita in za živino, katerih no izrecnih odredbah tega zakona ni mogoče niti znižati, niti pogodbeno vezati. To je bila druga velika ovira za sporazum glede onih predmetov, na katerih izvozu je baš Jugoslavija najbolj zainteresirana.

Znano je, da je naša trgovinska bilanca s Čehoslovaško zelo pasivna. Po češki statistiki je znašala ta pasivnost v naše breme lansko leto ca. 1100 milijonov Kč ali 1760 milijonov dinarjev. Samoumevno je bila prvenstvena želja Jugoslavije, da to svojo pasivno bilanco s bodočo pogodbo uravna ali pa vsaj nekoliko popravi, kar je mogoče edino na ta način, da se nam v okviru celokupnega uvoza agrarnih produktov v Čehoslovaško zagotovi primerna udeležba, da bi mogli na ta tržišča izvoziti nekoliko večje količine blaga, kakor smo jih izvažali dosedaj. V tem oziru je označiti z našega stališča veterinarsko konvencijo kot veliko pridobitev, ki nam bo bistveno olajšala situacijo. Posebna vrednost te konvencije leži v tem, da je bila sklenjena kot prva konvencija z državo, ki direktno ne meji na Jugoslavijo, ker je v tem primeru izvoz živine mnogo bolj riskanten in težaven. Čehoslovaška je pokazala resno razumevanje za naše agrarne interese in je kljub velikemu odporu v samih čeških agrarnih krogih storila s svoje strani vse, da se naše zahteve v mejah možnosti upoštevajo in zadovoljijo.

Vprašanje preferencialnega tretiranja našega žita pri izvozu v Čehoslovaško to pot še ni moglo biti rešeno v oni obliki, kakor se je prvotno želelo, ker je problem preferencialnega tretiranja dalekosežen problem mednarodne trgovinske politike, katerega niti februarška pariška, pa tudi poznejša marcova rimska konferenca ni mogla rešiti. Vendar lahko ugotovimo, da ideja, ki smo jo postavili na dnevni red v Ženevi, zmagovito napreduje, pridobiva vsaki dan na terenu in bo mogoče že letos

zrela za dokončno rešitev. Brez dvoma, da bodeta Jugoslavija in Čehoslovaška po tem prvi, ki bodeta upoštevale in si vzajemno koncedirale preferencialno tretiranje.

Naš izvoz v Čehoslovaško se deli v tri velike skupine. V prvo spada tobak, ki je v obeh državah predmet monopola, v drugo skupino spadajo industrijske sirovine, ki so na Čehoslovaškem slobodne od uvozne carine, ali minimalno obremenjene. V tretjo skupino pa ostalo blago, predvsem agrarni proizvodi in par industrijskih predmetov, med njimi ferossilicij, apneni dušik, elektrode, kostanjev les in hrastov ekstrakt ter blank-usnje. Za tobak obstoja med obema monopolnimi upravami že itak posebna pogodba glede nakupa in predelave naših proizvodov, tako da niti tobak niti predmeti druge skupine niso spadali v carinsko tarifni del. Vse ostale predmete pa, ki igrajo znatnejšo vlogo, je naš tarifni del ravnokar podpisane pogodbe uredil, lahko se reče, na zadovoljiv način, ki nam bo omogočil, ako se naš izvoz primerno koncentriramo, da pojačamo svojo pozicijo na čehoslovaških tržiščih.

Dočim Čehoslovaška ščiti svoj agrar, mora Jugoslavija v danih prilikah čuvati interese in razvojno možnost svoje maloštevilne in mlade industrije ter ji nuditi primerno carinsko zaščito. To velja predvsem za tekstilno stroko, ki tvori gros češkega uvoza k nam in kjer so češka pod-

jetja že itak v toku zadnjih let osnovala mnogobrojne podružne obrate v naši državi. Mi smo primorani skrbeti za to, da v tekstilni stroki ne zaustavimo dosedanjega uspešnega razvoja obratov v zemlji in je bilo zato vnaprej jasno, da se morajo carinski popusti nanašati kvečjemu na specialne proizvode in na one panoge, ki pri nas še niso sploh, odnosno ne v zadostni meri zastopane. Moramo priznati, da je Čehoslovaška pokazala popolno uvidevnost in razumevanje za potrebo industrijskega napredka naše države in je v mnogem revidirala svoje prvotne zahteve ter olajšala s svojo popustljivostjo pri glavnih panogah sklenitev tarifnega sporazuma.

Prilike v zunanji trgovinski politiki evropskih držav so zelo nestalne in silijo mnogokrat ukrepi ene države po protikutrepe druge. Letošnje leto je v tem oziru naravnost klasično in pomenja sigurno vrhunec protekcionistične konjunktore. Tudi o tem splošnem položaju se je pri sklepanju pogodbe očitno razmišljalo in poskrbele za to, da stipulacije pogodbe ne ovirajo možnosti akcije druge pogodbenice, varujejo pa pri tem ravnotežje obojestranskih interesov.

Dolgo pričakovana pogodba je tu. Našim eksportnim organizacijam pripada sedaj častna naloga, da izkoristijo ugodnosti in razvojne možnosti, ki jih nudi, in da praktično izvedejo poglobitev medsebojnih gospodarskih odnosov.

Zadovoljne velikonočne praznike želi vsem naročnikom in prijateljem „Trgovski list“

Znižanje vojnice.

Po členu 228. zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 6. septembra 1929. plačujejo državljani, ki so stalno ali začasno nesposobni za službo v vojski ali mornarici, od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta starosti vojnico. Vojnica znaša 50% letnega neposrednega, to je osnovnega davka. Enako določilo je obsegalo tudi prejšnji zakon o ustroju vojske in mornarice, vendar pa se je ta ostra izmera omilila s finančnim zakonom za 1928/29. Po členu 229. tega zakona je znašala vojnica za l. 1924.—1928. samo 25% v zakonu o ustroju vojske in mornarice določene izmere, dočim se je presežek odpisal. Zakonodajalec je torej že sam priznal, da je vojnica s 50% od neposrednega osnovnega davka preostala.

Navzlic temu pa je v novem zakonu o ustroju vojske in mornarice ostala izmera vojnice neizpremenjena. Ako je bila vojnica ostra že pri davkih po prejšnjih zakonih o neposrednih davkih, je tem ostrejša in potrebnejša znižanja pri davkih po novem davčnem zakonu, ki nalaga, kakor kaže donos neposrednih davkov, prebivalstvu težja bremena nego prejšnji davščini zakon. Davčne stopnje so v novem zakonu o neposrednih davkih tako urejene, da z samoupravnimi dokladami vred do celga izčrpavajo plačilno zmožnost prebivalstva. Ako bi se pri vojnici zavezanih osebah to breme povišalo še za 50%, bi vojnica z davki vred za prizadete bila odločno preobšutno breme. Pobiranje vojnice v taki izmeri bi trajno ne bilo vzdržno in interese so stremeli za tem, da se vojnica ukine ali vsaj zniža, če bi popolna ukinitve ne bi bila mogoča. Te želje inte-

resentov je poleg drugih korporacij tolažila Zbornica za TOI v Ljubljani ministrstvu za finance.

Akcija za znižanje vojnice je v toliko uspeha, da se je v finančnem zakonu za l. 1931/32. vojnica po členu 228. zakona o ustroju vojske in mornarice znižala od 50% na 20%, to je za 60%. Vojnica je tudi v znižani izmeri še vedno visoka, vendar pa ne več tako ostra, kakor je bila prej. Želeli bi bilo le, da bi znižanje veljalo že od dne 1. januarja 1929. in ne šele za bodočnost.

Iz finančnega zakona 1931-32.

1. Maksimiranje doklad na neposredne davke za prodajalce monopolnih predmetov. — Po § 16. finančnega zakona 1931/32. doklade na neposredne davke od dohodkov iz prodaje monopolnih predmetov, taksnih vrednotnic, poštne in davčnih znamk ter srečk razredne loterije ne smejo v nobenem primeru presežati: za kmetske občine 50%, za mestne občine 40%, za banovine 10% in za sreže (ekrajne cestne odbore) 8%. Pobiranje višjih doklad ne more dovoliti ni višje oblastvo.

2. Izvoz vina. — Po § 18. finančnega zakona 1931/32 ima pravico na povračilo trošarine pri izvozu vina v inozemstvo samo oni, ki na enkrat izvozi najmanj 50 hl vina.

3. Odloženo izvrševanje poedinih zakonov. — Izvrševanje zakona o bolnicah, v kolikor predvideta prispevek mestnih občin za bolnice v izmeri 6% rednih letnih razhodkov, je odloženo do 1. aprila 1932.

Prijave zalog in terjatev.

Važna opozorila za vsakega trgovca.

Vprašanje prehodnih odredb glede davka na poslovni promet po dosedanjih predpisih, ki so veljali do dne 31. marca 1931., se je uredilo s posebnim zakonom. Predpisi tega zakona se glasijo:

§ 4. Za promet blaga in uslug od 1. januarja do 31. marca 1931. plačajo davek na poslovni promet osebe, katere so bile po dosedanjih predpisih dolžne voditi knjige opravljenega prometa, od prometa, opravljenega v tem času.

Vse ostale osebe plačajo za navedeni čas eno četrtino davka na poslovni promet, odmerjenega za leto 1930.

Osebe, za katere je nastala davčna dolžnost šele tekom leta 1931., to je, da so pričele s poslovanjem šele v 1. četrtletju 1931., za čas od pričetka poslovanja do dne 31. marca 1931., če niso dolžne voditi knjige upravljenega prometa, po oceni davčnega odbora.

§ 5. Osebe, katere po uredbi o skupnem davku na poslovni promet niso predvidene kot plačevalci tega davka, so dolžne, da za blago, katero bodo imele na svojem skladišču, vložijo do dne 15. aprila 1931. prijavo o popisu in vrednosti tega blaga. V prijavi je navesti: popis in vrednost blaga na dan 1. januarja 1931., popis in vrednost blaga, nabavljene v času od 1. januarja do 31. marca 1931., popis in vrednost blaga, oddanega v tem času v promet in končno vrednost terjatev iz prometa blaga, prodanega na kredit, tako za lansko, kakor za tekoče leto.

Prijave se vložijo pri davčni upravi, ki jih bo predložila davčnemu odboru najkasneje do konca meseca maja 1931. Osebe, ki vodijo poslovne knjige in osebe, ki so dolžne voditi knjigo opravljenega prometa, morajo prijavi priložiti tudi overovljene izvlečke iz poslovnih knjig o vrednosti omenjenega blaga.

Osebe, ki so v uredbi in v tarifi o skupnem davku na poslovni promet določene kot plačevalci tega davka, vložijo navedeno prijavo samo glede vrednosti terjatev za blago, prodano na kredit do 31. marca 1931.

Na temelju ocene vloženih prijav po davčnem odboru odmeri davčna uprava davek na poslovni promet z 1% od vrednosti blaga in terjatev po stanju dne 31. marca 1931.

§ 6. Davek na poslovni promet, odmerjen po odredbah §§ 4. in 5. tega zakona, se pobere v mesečnih obrokih do 30. septembra 1931.

Po novih predpisih morajo davek na poslovni promet za 1. četrtletje 1931. plačati:

a) osebe, ki so dolžne voditi knjigo prodaje, po knjigi prodaje po dosedanjih predpisih;

b) osebe, ki so plačevalce davka na poslovni promet pavšalno, to je na podlagi celoletne prijave, plačajo davek za 1. četrtletje z eno četrtino davka na poslovni promet, odmerjenega za l. 1930.

Nadaljne dolžnosti davkoplačevalcev se dele na dva dela:

1. na davkoplačevalce, ki so po uredbi o skupnem davku na poslovni promet predvideni kot plačevalci tega davka. Ti so dolžni prijaviti do dne 15. aprila 1931. znesek terjatev za blago, prodano do 31. marca 1931. na kredit.

2. na ostale osebe, to je na osebe, ki po uredbi o skupnem davku niso predvidene kot plačevalci tega davka. Vsi ti so dolžni predložiti do 15. aprila 1931. prijavo o popisu in vrednosti zaloga. V prijavi morajo izkazati:

1. popis in vrednost blaga na dan 1. januarja 1931.;

2. popis in vrednost blaga, nabavljene v času od 1. januarja do 31. marca 1931.;

3. popis in vrednost blaga, prodanega v navedenem času;

4. vrednost terjatev iz blagovnega prometa iz leta 1930. in iz leta 1931. (do vstevši 31. marca).

Prijave bo ocenil davčni odbor in bo davčna uprava na njih podlagi predpisala 1% davek:

1. v kolikor se ni bil plačan za I. četrtletje 1931 po knjigi prodaje;

2. pri osebah, ki so po novi tarifi predvidene kot plačevalci skupnega davka, od terjatev po stanju dne 31. marca 1931;

3. pri osebah, ki po tej tarifi niso predvidene kot plačevalci davka,

a) od neposrednih zaloga,

b) od še ne obdavčenih kreditnih terjatev, v obeh primerih po stanju dne 31. decembra 1931.

Tako predpisani davek na poslovni promet bo treba plačati do dne 30. septembra t. l.

To so v bistvu predpisi po novem zakonu, vendar pa še manjka navodil, ki bi avtentično pojasnjevala intencijo zakona. Pojasnila potrebuje zakon predvsem radi tega, ker se je na uvozno blago začel pobirati skupni davek z dne 26. marca 1931. S skupnim davkom že v teh dneh obremenjeno blago brez dvoma ne pride v poštev za prijavo po stanju dne 31. marca 1931. Zakon tudi ne definira, koga je smatrati za plačevalca skupnega davka, odnosno seli število za plačevalca davka tudi uvoznik. Po zmislu zakonitih odredb bi se dalo pojem plačevalca tolmačiti edino tako, da pridejo kot taki v poštev samo oni, ki so predvideni kot plačevalci v notranjem prometu tako, da bi uvozniki morali prijaviti poleg terjatev tudi založbe.

V praksi se bodo brez dvoma pojavile še druge nejasnosti. Radi tega bi bilo želeli, da bi se hkratu z zakoni zadosti pravočasno objavljale glede vseh določil, ki bi v kateremkoli oziru bila potrebna pojasnila, tudi pojasnila in navodila, ker bi se s tem preprečilo mnogo razburjenja vsled neorjeniranosti.

Vpliv novega skupnega davka na poslovni promet na cene.

Novi skupni davek, kolikor presega izmero dosedanjega prometnega davka, bo brez dvoma povzročil povišanje cen. V večini gospodarskih panog je konkurenca tako razvita, da je bil zaslužek že do sedaj skrčen na minimum in da niti trgovci niti industriji ne morejo vzeti novega davka na breme lastnega, že itak pičlega zaslužka. V splošnem obstoja pri večini tendenca, da se izvede prevelike davka v obliki posebnega zaračunavanja v fakturi, kar novi zakon strogo devoljuje. Na to opozarjamo zainteresirane, da si bodo znali tolmačiti posebej zaračunjeni davek v fakturah, katere dobe za nabave od dne 1. aprila t. l. naprej. — V kolikor posamezna podjetja novega davka ne bodo posebej zaračunavala, ga bodo pač vključevala v ceno, ki bo primerno višja. To je treba upoštevati, kajti jasno je, da tako obremenjen davek, ki bo nesel državi ogromne vsote, pri sedanjem po dolgotrajni krizi že zadosti oslabilenem gospodarstvu, mora priti do izraza tudi v cenah za blago.

Kdor podpira »Trgovski list« koristi skupnosti, koristi pa najboljše tudi samemu sebi!

Zato čitaj list redno in priporočaj ga tudi vsem svojim prijateljem!

Konferenca zbornic v Zagrebu.

Po daljšem roku so se sestali pretekli teden delegati gospodarskih zbornic na konferenco v Zagrebu, da se posvetujejo o aktualnih vprašanjih. Zagreb je bil cel teden mobiliziran u vidu propagande za nakup domačega blaga. Na vseh oglih so bili nabiti proglasi zbornice, da se moramo, če hočemo uspešno čeliti vedno bolj pereči gospodarski krizi, orijentirati nacionalno tudi glede nakupovanja blaga, da moramo pričeti spoštovati domač proizvod in mu dajati prednost pred inozemstvom.

Patriotična gesta, ki jo je napravila zagrebska zbornica, je bila že skrajno potrebna, ker naša javnost še vedno prepogosto rada časti in ceni slepo vse, kar je iz inozemstva in podcenjuje ter zapostavlja domače produkte. Vse premalo samozvesti se opaža pri nakupovalcih in mnogokrat se za manjvredni inozemski izdelek plačuje radi tradicije ali reklame višja cena kot za boljši domači proizvod. Inicijativa, ki jo je dala zagrebska zbornica, je vredna vsega posnemanja in naši velesojci bi v tem oziru vršili lahko veliko vzgojno vlogo. Zagrebska zbornica pa je začela obenem tudi sistematično zbirati vse proizvode s svojega področja, urejati velik trgovinski muzej, tako da bo vsak obiskovalec, posebno če je tujec, lahko v sami zbornici ob vsakem času videl vzorce blaga, ki se v Savski banovini izdelujejo. Ta propaganda se bo nadaljevala ob priliki zbornične konference koncem maja v Bečkerek in brezdvoma ne bo ostala brez vpliva na naše kupujoče občinstvo.

Na dnevnem redu zagrebske konference je bilo vprašanje zakonite ureditve obročnih kupcij, vprašanje garancij in kontrole poslovanja informacijskih zavodov, vprašanje organizacije in sodelovanje med Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine ter gospodarskimi zbornicami, statuta jugoslovanskega komiteta za pospeševanje gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Grčijo, vprašanje poostre predpisov za prisilno poravnavo izven konkurza, razprava o načrtu kolektivne pogodbe o mednarodni pravni pomoči, končno vprašanje izvršilnih predpisov o novi tarifi o davku na poslovni promet.

Poleg tega se je skupno z zvezami industrijev in Centralo industrijskih korporacij razpravljalo o osnovanju centralnega odbora delodajalcev v Jugoslaviji, nadalje o izpremembi predpisov za uvoz kompletnih instalacij ter o bremenih, ki jih bo povzročil gospodarstvu nov zakon o socialnem zavarovanju, katerega osnutek je bil nedavno izdelan in dostavljen zbornicam na mišljenje.

Mnoga druga aktualna vprašanja so se morala žal odstaviti iz dnevnega reda in preložiti na prihodnjo konferenco.

Pri prvi točki se je razvila v zvezi z razpravo o priliki, pod katerimi se sklepajo kupcije na obroke, zelo živahna debata o razmerah, odnosno neredu, ki vlada v nadrobni trgovini. Zastopnik beogradske trgovske zbornice je v dolgem poročilu opisal dezolantne prilike, v katere je zašla solidna trgovina danes, ko najrazličnejši zastopniki obiskujejo stranke na domu in jim vsiljujejo razno blago, ko inozemski agenti in potniki poplavlajo vse urade, pisarne, šole in zavode ter nabirajo naročila za inozemsko konfekcijo po mnogo dražjih cenah, kakor bi si zainteresirani lahko nabavili blago pri domačem trgovcu. Navedel je niz gorostesnih primerov, po kako oderuških cenah se prodaja na obroke manufakturno blago najslabše kvalitete in na podlagi uradnih statistik razkril žalostno sliko o zarubljenih plačah državnih in javnih nameštencev, ki lahko miselno kupujejo na obroke luksuzno blago namesto nujnih življenjskih potrebščin. Predočil je konferenci posledice takega stanja za našo nadrobno trgovino in zato zahteval, naj bi se poslovanje na obroke sploh prepovedalo.

V imenu zagrebskih veletrgovcev

je branil vprašanje kupčijskega poslovanja na obroke g. Klein ter označil ta sistem trgovanja kot način, ki je v urejenih gospodarskih razmerah običajen in za katerega ni stvarnega povoda, da bi se ga prepovedalo.

Delegat ljubljanske zbornice tajnik Ivan Mohorič je označil, da je debata, ki se je razvila v zvezi z vprašanjem poslovanja na obroke, pokazala, da vladajo v naši notranji trgovini nevzdržne razmere ter da so vsi dosedajni predpisi in odredbe proti nerednostim in raznim škodljivim pojavom postali neizdatni in nezadostni ter zato izvršni organi ne morejo izdejavovati trajne pomoči. To velja i glede obiskovanja privatnih strank, glede prodaje po šolah, hotelih, zavodih in pisarnah, glede krošnjarenja, prekoračenja delokroga in nerealnega poslovanja nekaterih razpošiljalnic. Zato predlaga, da naj se izdela obsirna in dokumentirana skupna spomenica vseh zbornic na vlado in resorne ministre, v kateri naj se predlaga poostreitev sankcij proti ponavljajočim se prestopkom in nerednostim, da bi mogla domača nadrobna trgovina zopet s solidnim poslovanjem in v miru zadovoljiti potrebe svojega naravnega okolja. Na njegov predlog se je sklenilo, da se bo izvedla anketa in za spomenico tekom velikonočnih praznikov pripravilo gradivo.

Glede poslovanja na obroke je ljubljanski delegat g. I. Mohorič ugotovil, da je to vprašanje urejeno na področju Dravske banovine s posebnim zakonom že od leta 1896 in da se dodanes, ko je ta zakon že 35 let v veljavi, ni pojavila niti zahteva po njegovi odpravi niti po reviziji. Dejstvo je, da se danes sklepajo kupcije večinoma na obroke po celi državi in da je vsled tega pravilno, da se donese tudi zadevni zakon za celo državo. Stvar bodoče ankete je, da ugotovi principe, na katerih naj bi bil sestavljen tak zakon, predvsem, da točno oceni interese prodajalca in odjemalca ter najde prave zakonite norme, da se opravičeni interesi obeh strank pravilno zaščitijo.

Ako ne bi bila zagrebska konferenca sprejela nikakih drugih sklepov, je že s tem, da je končno posvetila škodljivim pojavom v notranji trgovini podrobno pažnjo, izvršila koristno uslugo, za katero ji bo trgovstvo in obrtništvo najširših krogov hvaležno. Prepričani smo, da skupna spomenica vseh gospodarskih zbornic cele države ne bo ostala brez odmeva in da smemo tako pričakovati vendarle radikalnejših ukrepov, da se pomaga solidni trgovini zopet do nemotenega obratovanja.

Pomudbe, poupraševanja

Za uvoz raznih vrst lesa v južnoafrikanke luke je poslali oferte kr. konzulatu Jugoslavije v Johannesburgu (južna Afrika) Royal Jugoslav Consulate — Johannesburg, P. O. Box 7525.

Večje vtrdke želi zastopati v Bosni, Slavoniji, Hrvaški in Dalmaciji trgovski zastopnik M. Kosović, Bos. Dubica. Potuje z lastnim avtomobilom. Ponudbe je poslati na gornji naslov neposredno.

Po svetu

Potovanje jugoslovanskih gospodarskih zastopnikov v Poljsko se bo vršilo od 24. aprila do 4. maja t. l. Skupni izdatki za osebo znašajo 2950 Din.

Nova tekstilna tovarna v Studencih pri Mariboru bo pričela v kratkem obratovati. Izdelovala bo čefirno blago.

Tovarna v Vitkovcih je končala svoje poskuse z izdelovanjem železnih hiš z velikim uspehom. Te hiše bodo za 10% cenejše kot druge, zgradba bo lahka in bo zahtevala manj časa.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine poroča, da so vsa mesta zasedena in da ne more sprejeti nobenega uradnika več.

V. Mednarodni poljedelski kongres se bo vršil od 5. do 8. junija v Pragi; vozne olajšave v izmeri 35 do 50% je dovolila večina evropskih držav, med njimi tudi Avstrija, Jugoslavija in Ogrska.

Nova tovarna konoplje, združena s strokovno šolo, je bila z državno pomočjo ustanovljena v Bačkem Petrovcu.

Jugoslovanska Unionbanka v Zagrebu bo razdelila iz čistega dobička v znesku 19.460.000 Din dividendo 16 Din ali 8 odstotkov.

Francoski proračun izkazuje 50 milijard 643.485.395 frankov dohodkov in 50.640.509.352 frankov izdatkov, torej 2 milijona 976.043 frankov prebitka.

Romunska Narodna banka je znižala obrestno mero od 9 na 8%, lombardno obrestno mero pa od 10 na 9%.

Število brezposelnih na Dunaju je v drugi polovici marca padlo za 8500 na 103.500 oseb, kar je za 16.000 oseb višje stanje kot lani ob tem času.

Delavska banka na Dunaju (Arbeiterbank) je zvišala dividendo od 10 na 12 odstotkov.

Konkurzov v Nemčiji je bilo proglašanih v marcu 1240, poravnalnih postopanj 662.

Petrolejska produkcija Rusije bo v letu 1933. znašala 46 milijonov ton, do čim je govoril prvotni načrt o 21,7 milijonih.

Mednarodna sladkorna konferenca bo pričela z novimi razgovori 8. t. m. v Parizu.

Montecatini bo iz čistega dobička v znesku 82,96 milij. lir izplačala 15% dividendo (lani 98,17 milij. lir in 18%).

Trgovska pogajanja med Grčijo in Češkoslovaško hočejo tako pospešiti, da se bo mogla nova trgovska pogodba podpisati že v sredi tekočega meseca.

Cena kavečka je v Londonu padla na novo, na rekordno globino 3¼ za funt. in sicer zato, ker nekateri holandski producenti ne marajo nič slišati o redukciji.

Guverner Angleške banke Norman hoče v Newyoriku doseči sporazum med velikimi bankami Londona, Pariza ter Newyorka glede ureditve mednarodnih diskontnih trgov, glede stabilizacije brazilske in argentinske valute itd.

V kanadski industriji časnarskega papirja se pripravlja velika fuzija; gre za ogromno vsoto 100 milijonov funtov! Fuzija ima v načrtu racionalizacijo industrije.

Belgijski trust kemije, ki je imel v prvih dveh letih lepe uspehe (čisti dobiček 1. 1929. je dal 60 milijonov frankov), ne bo izplačal za leto 1930. nobene dividende, kajti lani je čisti dobiček padel na 17,3 milij. frankov.

Italijanska papirna industrija se fuzionira; družbi Cartiere Burgo di Verzuolo z glavnico 120 milij. lir bo pristopilo več manjših družb s skupno glavnicco 25 milij. lir. Novi koncern bo razpolagal z letno kapaciteto 1 milij. met. stotov.

Razstave in sejmi

50odstotno vozninsko olajšavo je dovolil prometni minister vsem onim, ki obišče razstavo »Otrok« v Budimpešti, vršečo se od 1. do 31. maja. Olajšava velja za vse vlake in razrede, razen ekspresnih vlakov.

Semenj v Bruslju. Veliki oficijelni komercijelni semenj v Bruslju se vrši od 8. do 22. aprila 1931.

Trajen vir dohodkov

Razpečuje v kraljevini Jugoslaviji Fran Ksav. Ležnik,
Maribor, Cankarjeva 26

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

Iz naših organizacij

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek dne 9. aprila 1931 ob pol 9. uri zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezda«. Na vrsto pride predavanje praktične važnosti za vsakogar, ki ima kupčijske posle. Predavanje bo o sledečem predmetu: »Kako sklepanje in izpolnjevanje pogodb v navadnem kupčijem poslovanju?« O tem zanimivem predmetu izpregovori gospod dr. Josip Hacin, odvetnik v Ljubljani. Gospod predavatelj slovi za odličnega pravnika ter bo kot vaje govornik in vešč praktik brezdvomno v vsakem pogledu umel zadovoljiti poslušalce. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

vseh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

»Croatia« zavarovalna zadruga.

»Croatia« zavarovalna zadruga je imela dne 30. marca t. l. v svoji palači v Zagrebu 45. redni občni zbor, kateremu je v prisotnosti lepega števila članov predsedoval predsednik zavoda g. dr. Vladimir baron Nikolić.

Generalni ravnatelj zavoda g. Mihovil Nikolić je prečital poročilo o delovanju zavoda za leto 1930. Iz predložene bilance ter računa zgube in dobička je tudi v preteklem letu razviden močan razvoj in velik napredek tega najstarejšega domačega zavarovalnega zavoda. Iz poročila je razvidno, da je bila v preteklem letu dosežena vsota Din 48.761.740'49 (leta 1929 Din 46.391.033'93) na premijah in pristojbinah v elementarnem in živlenskem oddelku. Zavarovane vsote in glavnice so dosegle v obeh skupinah Din 10.045.441.165'50 (leta 1929 Din 9.624.120.013'—). Zadržna aktiva znašajo Din 114.033.209'77 (leta 1929 Din 96.356.360'21). Skupne rezerve s temeljno glavnico znašajo Din 76.550.463'34 (leta 1929 Din 64.605.143'01). Za škode je bilo izplačano v lanskem l. Din 15.637.036'06, a od začetka poslovanja zadruge Din 125.286.705'—. Doseženi čisti dobiček za leto 1930 znaša Din 753.377'15 par (l. 1929 Din 506.087'86). Kuponi št. 13 zadržnih temeljnic se izplačuje od 3. aprila dalje po Din 10'— kot lansko leto.

Člani so z zadovoljstvom in odobrenjem vzeli na znanje poročilo o delu in lepem uspehu zavoda v preteklem letu, soglasno odobrili predložene zaključne račune in razdelitev poslovnega dobička ter podelili ravnateljstvu in nadzornemu odboru absolutno poročilo za preteklo leto. V nadzorni odbor sta bila ponovno izvoljena gg. Miroslav grof Kulmer in Nikola Čuk.

NOVA OSEBNA TARIFA v JUGOSLOVANSKI REČNI PLOVBI.

Na podlagi sklepa min. sveta je stopila s 1. aprilom v veljavo nova osebna tarifa za vožnjo na parnikih rečne plovbe kraljevine Jugoslavije, ki bo veljala za vse smeri. Nove vozne cene so mnogo nižje od dosedanjih. Dalje se vpeljejo za smer Beograd — Zemun — Pančevo — Kamenica in Beograd — Novi Sad mesečne karte.

Konkurzi in prisilne poravnave.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za mesec marec 1931 sledečo statistiko (števila v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. Otvorjeni konkurzi:

V Dravski banovini 6 (11), v Savski 2 (9), v Vrbaski — (6), v Primorski 1 (7), v Drinski 5 (14), v Zetski — (3), v Dunavski 14 (20), v Moravski 2 (23), v Vardarski 6 (19), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (11).

2. Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza.

V Dravski banovini 4, v Savski 14, v Vrbaski —, v Primorski 2, v Drinski 5, v Zetski —, v Dunavski 17, v Moravski 1, v Vardarski 1, Beograd, Zemun, Pančevo 3.

3. Odpravljeni konkurzi.

V Dravski banovini 5 (12), v Savski 5 (5), v Vrbaski — (—), v Primorski — (1), v Drinski 12 (3), v Zetski — (1), v Dunavski 11 (14), v Moravski 7 (12), v Vardarski 3 (6), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (7).

4. Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza.

V Dravski banovini 1, v Savski 8, v Vrbaski —, v Primorski 1, v Drinski 2, v Zetski —, v Dunavski 5, v Moravski —, v Vardarski 1, Beograd, Zemun, Pančevo —.

Avstrija odpovedala trgovsko pogodbo z Jugoslavijo.

Poročali smo že o tej odpovedi. Sledi, da se morajo skleniti do 1. julija novi dogovori. Avstrijska odpoved se ne tiče samo carinsko-tarifne pogodbe, temveč tudi klavzule o največji ugodnosti. V Avstriji so odpoved povzročili agrarci. Avstrijska agrarna uvozna carina je bila v zadnjih dveh letih opetovano spremenjena, ne da bi se bile mogle spreembe tudi uveljaviti, kajti temu je nasprotovala baš trgovska pogodba z njeno vezano carino. Ko je sedaj trgovska pogodba odpovedana, je treba pač misliti na nova pogajanja. Avstrijski agrarci zahtevajo višjih carin za žito in moko, a tudi za živino in meso. Na jugoslovanski strani se je, kot vemo, že več mesecev opetovano zahtevala vpejljava preferenčnega sistema pri prodaji agrarnih produktov v industrijske države; zlasti se je to zahtevalo na agrarnih zborovanjih v Budimpešti, Varšavi in v Beogradu, nato v Parizu in sedaj v Rimu. Pomembno je zato, da se izraža v avstrijskem časopisju na eni strani upanje Avstrije na pozitiven zaključek bližnjih novih pogajanj, na drugi strani pa da se smatra za gotovo, da bodo predmet pogajanj poleg določitve carine tudi dogovori o prednosti, torej preferenčni sistem.

Tečaj za reklamo in dekoracijo izložb.

Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani je priredil v prostorih Narodne galerije v Narodnem domu večerni tečaj za reklamo in dekoracijo izložb. Ta tečaj, za katerega je vladalo veliko zanimanje med trgovskim naraščajem, pa tudi med trgovci, ki se dobro zavedajo, kolikolega pomena je dobra reklama za trgovino in da je lepa moderna izložba zrcalo trgovine, se je pričel 25. januarja, zaključen je pa bil v sredo. Ves čas je tečaj poselelo okrog 30 gojencev po dvakrat do štirikrat na teden. V tečaju so poučevali absolvent višje trgovske šole za reklamo in dekoracijo v Berlinu g. Milan Prenek, akademični slikar g. prof. Saša Šantel in inž. Matanovič.

Program tečaja je obsegal: 1. teoretični pouk: kupec v toku cestnega prometa, dekoracije kot sredstvo za pridobivanje kupca, psihologija kupca. — 2. Praktični pouk: dekoriranje blaga vseh vrst, različna izgradba izložbenih oken, pravilno ravnanje z izložbenim blagom. 3. Nauk o barvah: risanje in slikanje, harmonija barv, slikanje izložbenih ozadij in reklamnih napisov, pršenje barv in podobna slikarska dela. 4. Slikanje reklamnih slik in napisov, izložbeni plakati, osnutki inseratov in razni slogi ter način pisave. 5. Razsvetljevalna tehnika: pravilna razsvetljava izložbenih oken in razsvetljava blaga.

Tečaj je bil v sredo oficijelno zaključen. Da se pokaže javnosti njegov uspeh, je priredil zavod razstavo 15 vzorno dekoriranih izložb raznih trgovskih strok in nekatera vzornostna dela gojencev. Snoči se je zbralo v dvorani Narodne galerije poleg odličnih predstavnikov javno-

sti tudi precej občinstva. Razstavo je otvoril podpredsednik TOI g. Ogrin, ki je najprej toplo pozdravil ravnatelja Trgovske akademije g. Pirjevca, predsednika društva »Merkur« in generalnega tajnika Zbornice TOI dr. Windischera, ravnatelja ljubljanskega velesejma dr. Dularja in dr. Pretnarja kot zastopnika TOI, nato je pa poudarjal, da je razstava velikega pomena za naš trgovski naraščaj, pa tudi za naše trgovce, ki se morajo pač zavedati praktične vrednosti moderne reklame in dekoracije.

Za njim je v imenu TOI govoril dr. Pretnar, ki je omenil, da je bil tečaj prvi te vrste v Ljubljani in v Jugoslaviji sploh. Tečaj je v polni meri uspel. Današnja moderna doba zahteva od trgovca zelo veliko, uspel pa bo samo trgovec, ki je sposoben voditi moderno reklamo, ki bo znal dekorirati svoje izložbe in konkurirati v ceni ter splošnem aranžmaju. Slabe izložbe so slabo izpričevalo za trgovca, lepa izložba je zrcalo njegove trgovine. Tudi v tujsko prometnem pogledu je važno, kako so dekorirane naše trgovine in izložbe. Lepa izložba napravi na tujca najboljši vtis. Dr. Pretnar je nadalje poudarjal, s kolikimi težavami se je moral boriti tečaj, z dobro in trdno voljo je pa premagal vse težkote. Zahvalil se je toplo vsem trgovcem in razstavljalcem, ki so dali na razpolago blago za razstavo.

Nato je bila razstava otvorjena, profesor Šantel je pa občinstvu pojasnil podrobnosti razstavljenih slikarskih del. Razstava je prav zanimiva, napravljenih je 15 koj z ličnimi, prav okusnimi aranžmaji.

TEKSTILJE SREDNJE EVROPE PREKO GDYNIE.

Iz Prage poročajo: Poljska se pogaja s češkoslovaško tekstilno industrij, da dobavlja le-ta svoje dobave bombaža preko Gdynie ali Danziga. V ta namen je dovolila Poljska tarifne olajšave. — Tudi avstrijske dobave bombaža naj bi šle preko teh dveh pristanišč. Pogajanja se bodo nadaljevala v Varšavi.

ZUNANJA TRGOVINA RUSIJE.

Po podatkih sovjetskoruskega ljudskega komisariata za zunanjo trgovino je znašala vsa zunanja trgovina Rusije v letu 1929-30 2070 milij. rubljev, proti 1713 milij. v letu 1928-29. Na izvoz je prišlo 1002 milij. rubljev (877), na uvoz 1068 (836). Leto 1929-30 se je zaključilo s pasivom 66 milij. rubljev, leto 1928-29 z aktivom 41 milij. Poljedelskih produktov so izvozili v letu 1929-30 za 393 milij. rubljev (leto prej za 346 milij.), industrijskih izdelkov za 608 (531) milij. Najvažnejši postavki v industrijskem izvozu sta les s 180 (137) milij. in nafta s 157 milijoni rubljev.

FRANCIJA KAŽE POT K ODPRAVI VIZOV.

Kolonialna razstava v Parizu bo otvorjena s 1. majem in je njena doba določena zaenkrat na šest mesecev. Ob tej priliki je ukrenila francoska vlada nekaj prav posebnega in je odpravila običajni vizum za inozemce za ves čas razstave. Seveda čisto brez kontrole ne bo šlo. Vsakdo, ki bo prekorajčil mejo, se bo moral izkazati z izkazom identitete, izdanim od domačih uradov in opremljenim žigom pristojnega francoskega konzulata. Če te odredbe sicer še ne ustvarjajo predvojnega stanja, pomenijo vendarle veliko olajšavo, že zato, ker ni nikakršnih pristojbinskih stroškov več.

XI. ljubljanski veliki semenj.

XI. ljubljanski velesejem se vrši letos od 30. maja do 8. junija. Velesejmi niso važni samo radi pospeševanja gospodarske internacionalne, oni so tudi važni faktorji v gospodarskem življenju, ker vzpodbujajo in pospešujejo podjetnost in dajejo lastni deželi nov impulz delu in produkciji ter s tem povečujejo konzum. Razstavljalci na ljubljanskih velesejmi so bili doslej z uspehi zadovoljni, sklenili so trajne trgovske zveze z odjemalci, kupcu so se pa tudi nudile velike ugodnosti, kajti na skupnem prestoru je mogel pregledati vse blago in si izbrati najboljšo, preračunati cene in sklepati s solidnimi tvrdkami trajne trgovske zveze. Zato interese radi obiskujejo ljubljanske velesejme. Za naša podjetja je torej ljubljanski velesejem najugodnejša prilžnost, da iznesejo svoje proizvode pred široki internacionalni forum in razširijo krog svojih odjemalcev. Prijave za udeležbo na XI. ljubljanskem velesejmu se že sprejemajo. Vse informacije daje urad velesejma v Ljubljani.

Vinocet

Tovarna vinskega kisa
d. z o. z.

Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši
namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska c. 1a
II. nadstr.
Telefon št. 23-89

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 9. aprila t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov ščetk iz jeklene žice. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 13. aprila t. l. ponudbe glede dobave 50 m³ rudarskega orodja, verig; do 15. aprila hrastovega lesa, 600 kg jekla, raznega t. l. glede dobave 5000 kg žebeljev za tračnice, 30.000 kg ovsu in 12.000 komadov opeke; do 20. aprila t. l. glede dobave 30 kg gumijastih plošč, 40 komadov žag za gater; do 21. aprila t. l. pa

glede dobave telefonsko-signalnega kabla. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. aprila t. l. ponudbe glede dobave 117 komadov rešet iz jekla. — Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 23. aprila t. l. ponudbe glede dobave delov za jamske vozičke. — Dne 21. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 10 tisoč komadov letnih maj, 5 tisoč komadov zimskih maj in 15 tisoč parov letnih nogavic; dne 22. aprila t. l. pa glede dobave konopnenega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) —

Dne 15. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 16.000 kg petroleja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji po pri isti komandi.)

Prodaja odpadkov od volne, bombaža, usnja itd. se bo vršila potom javne ustmene licitacije dne 21. aprila t. l. pri žandarmerijski četi v Podgorici. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji in material pa pri omenjeni četi.)

Prodaja vreč. Dne 21. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnega rudnika Velenje ofertalna licitacija glede prodaje 3.150 komadov praznih vreč. —

(Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Iržna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 27. marca 1931 je bilo pripeljanih 352 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad Din 100—125, 7 do 9 tednov stari 150—160, 3 do 4 mesece stari 250 do 320, 5 do 7 mesecev stari 450—500, 8 do 10 mesecev stari 580—600, 1 leto stari 900—1000, 1 kg žive teže 8—9, 1 kg mrtve teže 11—12. Prodanih 135 svinj.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob prerani smrti našega nadvse ljubljene papana, starega papana, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

PETRA STEPIČA

veletržca, posestnika itd.

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni gg. zdravnikom za njihovo neumorno požrtvovalnost in trud v njegovi bolezni, čč. sestram-usmiljenkam, čč. duhovščini, zastopnikom raznih oblasti, korporacij, uradov, društev in organizacij, osobito g. županu ljubljanskemu, p. t. zastopnikom banske uprave, Višjega deželnega in Deželnega sodišča, Finančne in poštne direkcije, vsem gg. občinskim svetnikom, Kreditnemu društvu Mestne hranilnice ljubljanske, Mestni hranilnici ljubljanski, Kmetski posojilnici, Kreditni banki in drugim denarnim zavodom, Zvezi obrtnih zadrug, Gostilničarski zadrugi, Gremiju trgovcev, Električni zadrugi v Šiški, Slov. lovskemu društvu, Sokolu v Šiški, Sokolski župi in zastopnikom vseh ljubljanskih sokolskih društev, Čitalnici v Šiški, Gasilnemu društvu v Šiški, gg. pevcem Čitalnice, Glasbene Matice, Ljublj. Zvona in Slavca, gremijalni šoli Gostiln. zadruge, govornikoma g. dr. Ivanu Lovrenčiču in g. Franu Kavčiču za krasne poslovilne govore ob odprtem grobu, častni straži Sokola in lovcev ter končno vsem neštevilnim prijateljem in znancem, ki so dragega nam pokojnika v tako mnogobrojnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 2. aprila 1931.

Globoko žalujoči ostali.

Ustanovljeno leta 1906.

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljše referenca
Tudi na obroke dobavi tverka

The Rex Co.

Ljubljana
Gradišče 10

Telefon
2268

Zagreb
Sajmište 56

Ustanovljeno leta 1906.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlelih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Tiskarna MERKUR

LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila vseh uradnih in trgovskih tiskovin. Tiska vizitke, memorande, kuverte, časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. dobavlja točno in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune!

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. **Ljubljana** Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.
Veleprazarna kave. Dunajska cesta 33 Mineralne vode.
Mlini za dišave. Ustanovljeno leta 1840 Ceniki na razpolago
Točna postrežba

GUSTAV PUC

d. z o. z.

LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA 9
nasproti tobačne tovarne

Stavbno Galanterijsko **kleparstvo**
Napeljava strelovodov po naj-novejšem sistemu
Jamstvo za solidno izvršitev

Oblastno koncesijonirana in-
stalacija vodovodov
Oddelek za strokovnjaško iz-
vršitev in popravilo vseh vrst
auto-blatnikov in hladilnikov

SPEDICIJSKO PODJETJE

R. RANZINGER

LJUBLJANA

Telefon št. 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani